І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь…
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 21. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 2-го ЛЮТОГО 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 2, 1960 No. 21. VOL. LXVII.

У ПРОДУКЦІЇ РАКЕТ ЗДА ПОЧНУТЬ 1962 РОКУ ЗДОБУВАТИ ПЕРЕВАГУ НАД СОВЄТАМИ

Вашингтон. — Томас С. Гейтс, юн., затверджений Сенатом на становищі секретаря оборони ЗДА минулого тижня, ствердив у телевізійній розмові з республіканським сенатором з Коннектикату — Прескоттом Бушом, що З'єдинені Держави Америки почнуть добувати перевагу в ділянці продукції далекосяжних балестичних ракет вже в 1962 році. Все ж таки про якесь відставання ЗДА в цій ділянці під сучасну пору не може бути мови, бо до того часу ЗДА будуть дорівнювати Совєтам у продукції ракет і навіть матимуть їх трохи більше як Совєти, не тільки в продукції, але і в оперативному застосуванні. Водночас із цим Гейтс заявив, що немає ніяких причин для тривоги чи хоч би побоювань щодо совєтської переваги над ЗДА, бо Зєдинені Держави Америки переважають Совєтський Союз в багатьох інших ділянках мілітарного розвитку. Згідно із ствердженням Гейтса, американське військове командуван поширило в останній час програму продукції і застосування далекосяжних ракет, озброюючи ракетами бомбардувальні літаки і засоблюючи ними підводні човни типу Поляріс, що вже само собою вирівнює так зване відставання ЗДА в ракетній ділянці. Якщо йде про загальну мілітарну силу, то ЗДА під сучасну пору займають передове місце між усіма державами світу і зокрема в порівнянні із Совєтським Союзом і мають досить мілітарних засобів, щоб відібрати Совєтам охоту до нападу на ЗДА. З такою самою оптимістичною оцінкою мілітарної могутности ЗДА виступив теж шеф штабу летунських збройних сил ЗДА ген. Томас Д. Вайт, який, промовляючи під час передаваної Амерікен Бродкестінґ Компані програми п. н.: Конференція Колледжових Газет, заявив, що не може бути ніякої мови про загальне відставання ЗДА в мілітарній ділянці і що ціла оборонна програма американського уряду є збалянсована і розвиток її відбувається рівномірно в усіх потрібних напрямках, а не тільки в одній чи в кількох. Зокрема підкреслив ген. Вайт здійснюваний вже тепер плян озброєння далекосяжними ракетами бомбардувальних літаків, без збільшування кількости цих літаків. На цьому було базоване рішення уряду про скорочення у продукції нових бомбардувальних літаків.

Армія дістає рушницю, яка вистрілює 750 набоїв на мінуту

Вашингтон. — Представник армії повідомив, що вже готова є рушниця взору М14, яка зможе стріляти як машиновий кріс, бо на одну мінуту зможе вистрелити 750 набоїв, як буде при ній окремий вогневий добирач (селектор), а машинова рушниця може на мінуту вистрелити лише 525 набоїв. (Цієї рушниці тепер вживає армія). Цю нову рушницю в першу чергу дістане дивізія парашутистів ч. 101 в форті Кемпбелл, Кентоки, яка належить до Стратегічних Армійських Корпусів. Ця дивізія є в поготівлі, і вона летіла б в потребі туди, де була б якась ворожа аґресія. Ця дивізія до кінця цього року матиме цю нову рушницю, продукція якої є спізнена на 4 місяці внаслідок страйку сталеварів. Нова рушниця М14 має замінити чотири інші рушниці або карабіни. Вона важить 10 фунтів разом із 20 магазинами, що мають по 8 набоїв.

Комуністи думають, що ЗДА найлегше вразливі в державах Латинської Америки

Вашингтон. — Заступник директора Центральної Розвідчої Агенції генерал С. П. Кейбелл зізнавав в Сенатській Комісії Безпеки і сказав, що комуністи ведуть „більше інтенсивну акцію" в державах Латинської Америки тому, що гадають, що саме там найлегше є вдарити по ЗДА. Комуністи вірять, що в латинських американських країнах вдасться їм осягнути свою ціль, коли зручно звернуться до аспірацій і до невдоволення в тих державах, яке там існує серед середньої і робітничої кляси. Комуністи, казав генерал, основують свою стратегію на „боротьбі за національне визволення" Вони стараються спровокувати революційну акцію серед некомуністів, а після того використовують цю акцію для своїх цілей. Вони хотіли б встановити так звані невтральні уряди, які не вмішувалися б до боротьби між Заходом і Сходом. Спочатку мали б це бути уряди „національної єдности", а пізніше вони стали б комуністичними урядами, або „урядами народної демократії". Генерал Кейбелл казав, що немає доказів на те, що прем'єр Куби Фідель Кастро є комуністом, але комуністи є вдоволені з нього і хотіли б, що б такі уряди були і в інших латинських державах, щоб вони могли організувати та вести там свою пропаґанду. Кастро має в своєму уряді осіб, які є прокомуністами, або дають йдуть на руку комуністам. Комуністи стараються в Латинській Америці організувати пресові аґенції. В 1954 році 3,3000 молодих осіб із Латинської Америки брали участь у Фестивалі Комуністичної Молоді.

ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЗДА УМОВНО ОДОБРЮЮТЬ ІНІЦІЯТИВУ ДЛЯ СКЛИКАННЯ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

Ню Йорк. — Ініціятива 6-го Конґресу Українців Канади для скликання Світового Конґресу Вільних Українців, хоч не є нова, але добра і могла б принести поважну користь для українських спільнот у вільному світі та для визвольної української справи, якщо були б знайдені і виконані всі необхідні передумови для успіху такого конґресу. Так можна б коротко з'ясувати вислід нарад представників, переважно голів багатьох крайових українських організацій в Америці, що відбулись з ініціятиви Українського Конґресового Комітету в його ж приміщеннях в неділю, 31-го січня впродовж цілого пополудня. Наради відкрив і ними проводив, попередивши їх основним звітом про дотеперішній розвиток і теперішній стан справи, президент УККА Дмитро Галичин, що на цих нарадах репрезентував рівночасно очолюваний ним Український Народний Союз. В нарадах взяли участь та висловили свою думку (в порядку, в якому забирали голос):

Д-р Ярослав Падох (голова Крайової Пластової Старшини): Все, що єднає українську спільноту є добре і корисне. Так можна б сказати і про плян скликання Світового Конґресу Вільних Українців. Але, чи виплатиться шкіра за виправу? Пласт принципово одобрює думку такого Конґресу, але своє остаточне відношення до нього з'ясує, як матиме конкретні пропозиції та знатиме точні цілі, завдання і можливості Конґресу.

Проф. Іван Вовчук (голова Головної Управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України): За чи проти Конґресу? Найлегше сказати за, ла за ним уже криється проти. Комітет Українців Канади, виглядало б, накидає плятформу плянованому Конґресові і це готово його унеможливити. Змішано дві бази: суспільну і політичну. Такий початок насторожує політичні угрупування. Конґрес міг би пощастити, якщо буде виключена політична база. Щоб дійти до вищої форми консолідації, треба пошанувати нижчу. КУК десять років не шанував Пан-Американської Української Конференції, яку Конґрес мав би практично поширити. Конґрес може бути добрий і успішний, якщо пощастить узгіднити суспільну базу і будуть матеріяльні засоби.

М. Тибор (Українська Народна Поміч): Конґрес має добрі цілі і завдання, отже є корисний і потрібний.

В. Новицький (Українські Революційні Демократи): Ситуація така, що кожний рух у вільному світі тепер уже в більшій чи меншій мірі відомий нашим землякам на Україні. Якщо б плянований Конґрес мав перетворитись у ще одну сварку, то ліпше, щоб його не було. Не уявляє собі, як на такому Конґресі впродовж одного дня можна б взагалі вирішити будь-які справи. УКК і КУК бояться чіпляти справу політичних сил на еміґрації. Вважає, що Конґрес „не виплатиться". Сама ініціятива добра і на часі, але до неї ще не підготовані. Тому треба цій справі приділити більше уваги та основніше її обдумати і підготовити.

Адв. Михайло Пізнак (генеральний секретар Пан-Американської Української Конференції): Такі наради, як сьогоднішні, завжди були його мрією. Справа Конґресу — його легко вирішити і скликати, але не так то легко його відбути з користю для справи. Чи підтримають такий Конґрес усі українські організації? Що такий Конґрес має вирішити і досягнути? Без точної відповіді на ці запити немає виглядів на успіх. Крім того, ми — американські організації і треба добре та уважно перевірити, чи наша участь у такому Конґресі буде згідна із законами країни. Деякий досвід ПАУК до такої перевірки заохочує. А дальше: чи всі ми готові на компроміс, без якого не можна уявити собі успіху такого Конґресу. Думає, що із з'їздом немає чого поспішати, натомість дбайливо справу з'ясувати і підготовити.

Ред. Вол. Душник (УКК): В дискусії, на жаль, не поставлена справа правильно. Усі ці проблеми, які досі заторкнено, має ще обговорити і вирішити УКК і КУК на спільних нарадах в Торонті 20-го лютого. Тут представники організацій повинні б висловитись, чи вони є за чи проти Конґресу. (Д. Галичин спростовує, що Екзекутива УКК саме хотіла б знати думку представників організацій в усіх справах, зв'язаних з Конґресом).

А. Кмета (Українська Гетьманська Організація Америки): Ініціятива в справі Конґресу добра, але насамперед треба все узгіднити. Не було б сенсу скликувати Конґрес, якщо б він не мав на меті створити якийсь загально-український Центр для допомоги визвольним змаганням українського народу. В основі стоїть за консолідацію, без якої не можна Конґресу не то що відбути, а й скликати. Чи ми готові і здібні на консолідацію? Якщо ні, то і сенс Конґресу відпадає. Думає, що на таку консолідацію ми ще не готові, ми не готові ще створити якийсь один Визвольний Центр, до якого ми могли б дійти взаємними компромісами. Ціль Конґресу повинна бути політична і до неї

(Закінчення на стор 4-ій)

УВАН вшанувала пам'ять Гетьмана Івана Мазепи врочистою конференцією

Ню Йорк. — Пам'ять гетьмана Івана Мазепи у 250-річчя його виступу до бою за волю України вшанувала Українська Вільна Академія Наук урочистою пленарною конференцією, що відбулася минулої суботи, 30-го січня, в заповненій по береги залі Українського Інституту Америки. Конференцію відкрив вступним словом президент Академії, професор Колумбійського університету Юрій Шевельов а з доповідями виступили проф. Оскар Галецький з Колумбійського і Фордгемського університетів, що говорив на тему: „Польща за часів гетьмана Мазепи", та проф Олександер Оглоблин на тему: „Мазепа і Москва" і проф. Дам'ян Горняткевич що доповідав на тему: „Українське мистецтво в добу гетьмана Мазепи".

У Ню Йорку відкрито виставку творів Л. Морозової і С. Литвиненка

Ню Йорк. — В неділю 31-го січня вполудне відкрито в долішній залі Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку при 149 ч. 2-ої Евеню, виставки малярських творів Людмили Морозової та скульптур Сергія Литвиненка. Виставка Л. Морозової охоплює 70 образів, в тому 42 красвиди, 17 квітів і 11 портретів. Проф. Сергій Литвиненко виставив 10 скульптур, між ними два проєкти пам'ятників — Соборности і І. Мазепи. За каталогом виставки — пані Л. Морозова присвятила її проф. Наталії Д. Полонській-Морґун, а Сергій Литвиненко — своїй дружині. Формально відкриття виставки доконав Святослав Гординський коротким вступним словом. Пані з ЛМКлюбу уладили в малій залі поруч скромне прийняття. На відкритті була повна заля відвідувачів, любителів образотворчого мистецтва.

ГОЛОВНІ АКТОРИ В АЛЬЖИРСЬКІЙ ДРАМІ

Шеф штабу французької армії генерал Поль Елі полетів в минулу суботу з доручення президента Франції Шарля де Голя до Альжиру, щоб переконати тамошніх генералів, що кожний вияв їхнього непослуху супроти де Голя, як головного команданта французьких збройних сил, зруйнує дисципліну в армії та спричиниться до вибуху громадянської війни, що з черги буде катастрофою для Франції і для Альжиру. Його місія увінчалась успіхом. — Праворуч — П'єр Лягайлярд є одним із проводирів французьких екстремістів які від попередньої неділі здвигнули в центрі міста Альжиру барикади та виповіли „війну" центральній владі в Парижі вимагаючи зміни політики центрального уряду Франції супроти мусульманських автохтонів.

Ізраїль заатакував і зруйнував військову станицю у Сирії

Єрусалим. — Ізраїльські війська заатакували в понеділок 1 лютого середньо-східнього часу місцевість Кірбет Тавафік по сирійському боці, відкинули відтіль сирійську залогу та поруйнували тамошні укріплення. Сирійці евакуювали були вже раніше те село та перетворили його у військову випадну базу з якої острілювали гарматнім і рушничним вогнем ізраїльців. Ізраїльський уряд називає наїзд проти того села відплатною акцією. Ізраїльський комунікат твердить, що атака ізраїльського війська наступила після того, як сирійці острілювали з названої вгорі місцевости важким вогнем ізраїльське село Бейт Кацір, при чому одна особа згинула, а дві були ранені. Голова міжнародної військової перемирчої комісії полк. Карль Карльсон фон Горн зажадав проголошення по обох сторонах військового перемир'я. За причину конфлікту подають намагання сирійських арабів перетворити смугу „нічийого краю" в прикордонній смузі недалеко Галилейського озера в управне поле, на що не погоджувались ізраїльці. За твердженням з Ізраїлю, араби збудували на довкільних горбах форти, під охороною яких арабські селяни пробували заорати демаркаційну межу.

Німецького старшину, совєтського шпигуна, засуджено на 5 років в'язниці

Карльсруге. — Колишнього німецького морського старшину Горста Людвіґа, який тепер має 34 роки, засуджено на 5 років в'язниці полученої з важкими роботами за зраду, якої він допустився, будучи на совєтській шпигунській службі, при чому він зраджував большевикам морсько-військові тайни з балтійських портів, Шотляндії і Флориди. Водночас на 4 роки в'язниці засуджено Фріца Брізенмайстра, на 3 роки в'язниці 31-річного Вернера Єґера, а на півтори року в'язниці дружину Єґера, Ганні, що є сестрою Людвіґа. Всі вони становили шпигунську групу, яка переводила шпигунську службу в р.р. 1956-58. Людвіґ боронився тим, що большевики примусили його до шпигунської праці шантажем, бо його батька, Еміля Людвіґа, фотографа у Ваймарі в Східній Німеччині, арештовано за шпигунську службу в користь Заходу. Суд не взяв під увагу того виправдання. Людвіґ дістав від большевиків 2,000 дол., Брізенмайстер 1,500 дол., а Єґер 750 дол. Всіх їх присуджено на грошові кари у висоті „зароблених" сум та на понесення коштів процесу.

Польський уряд готовий заплатити відшкодовання за сконфісковане майно

Вашингтон. — Уряд ЗДА зарішив продати Польщі додатково зерна за 40 мільйонів долярів, це значить, що від червня минулого року Польща дістала б за золотову валюту харчів на суму 101,800,000 долярів. Одночасно повідомляють, що Варшава готова є заплатити громадянам ЗДА відшкодування в сумі 40 мільйонів долярів за сконфісковане після другої світової війни майно. Справа продажу харчів і відшкодовання не є залежна одна від одної, але обидві вони свідчать про те, що поліпшуються відносини між Вашинґтоном і Варшавою. Хоч найновіші вістки говорять про те, що Польща знову тісніше мусить присднуватися до Москви, то держав. департамент думає, що варта підтримувати уряд Гомулки, який хотів би втримати хоч тінь самостійности у відношенні до СССР. Поляки думають, що державний департамент прихильніше ставитиметься до Польщі, коли вона заплатить відшкодовання за ті містки й майно, які були сконфісковані громадянам ЗДА.

Филаделфійський „Тризуб" переміг „Тирольців" у відношенні 4:0

Филаделфія. — У змаганнях за національну чашу ЗДА, що відбулися тут в неділю дня 31-го січня ц. р. між українським „Тризубом" і спортовим клюбом „Тіролер", „Тризуб" здобув велику перемогу з відношенням 4 до 0. Змагання, що відбулися цього ж дня в Ню Йорку між УСК, Ню Йорк, і Колпінґ закінчилися вислідом 1:1. Перемогою 3:1 над Мадярським Спортовим Клюбом в Ню Бронсвік Січ, Елизабет, розправилася із ще одним своїм суперником на перше місце в Лізі стейту Ню Джерзі. Під теперішню пору п'ять кандидатів на перше місце в найвищій клясі цього стейту і Січ займає друге місце в табелі А-кляси тільки тому, що на протязі останніх 5 тижнів вона не брала участи в ліґових змаганнях і її противник Джерзі Ситі Парк опинився на першому місці завдяки більшій кількості гор.

ДЕ ҐОЛЬ ПЕРЕМАГАЄ НАД БУНТАРЯМИ В АЛЬЖИРІ

Париж. — Хоч авантура французьких екстремістів в Альжирі ще остаточно не зліквідована, але за всіми познаками — вона наближується до безкровного кінця з остаточною поразкою екстремістів та перемогою генерала де Ґоля. Частини французького війська в місті Альжирі, головно парашутистів, які, хоч і не солідаризувалися одверто з екстремістами, проте „браталися" з ними й виразно виявляли свої симпатії до них, відкликано з міста та вислано на фронт проти мусульманських партизанів. Зате прислано до міста інші війська, з фронту і метропольної Франції, а комендантом в місті Альжирі став ген. Клебеф Тумюз, що має марку вірного де-ґолліста. Новоприбулі війська почали оточувати цілий квартал, в якому отаборилися за барикадами екстремісти, кільчастим дротом та зводити бійки з цивілістами, що пробували продертись в сторону барикад. Лідер екстремістів П'єр Ляґайлярд буцім-то запропонував військовій команді, що бунтарі припинять дальшу боротьбу під умовою що сформується з них окрему військову частину, яка підвоювати проти партизанів. Уряд де Ґоля буцім-то хоче арештувати й прогнати з Альжиру трьох лідерів екстремістів.

В минулу п'ятницю през. де Ґоль виголосив через радіо промову до французького народу з гострим натавруванням альжирських екстремістів, яким закинув персональні амбіції узурпувати собі державну владу. Де Ґоль не признав їм ніякої політичної рації, ані не висловив співчуття їхньому патріотично-націоналістичному здвигові, а навпаки потвердив ще раз своє переконання, що тільки признання всьому альжирському народові права самому визначати свою долю може зберегти Альжир при Франції, чим де Ґоль натякнув, що це єдина можливість з'єднати собі симпатії альжирських автохтонів, щоб вони не вибрали самостійности у повному відірванні від Франції. Де Ґоль заявив, що він видав наказ французькій армії в Альжирі завести порядок. Його промову записали на стрічку й літаком перевезли до Альжиру, де її надали з альжирської радіостанції. Військовики в місті Альжирі слухали її стоючи на вулицях на „струнко", але безпосередньо після закінчення тієї промови керівники бунтарів у місті Альжирі у своїх виступах через гучномовці різко натаврували де Ґоля і його заяву. Вождь альжирських бунтарів П'єр Лягайлярд заявив, що „прийняття того ультиматуму було б образою для поляглих". Військове командування в Альжирі видало мобілізаційний наказ про покликання до служби всіх резервістів із так званої національної ґвардії, яку у великому числі підтримують екстремістів. Хто не зголосився, той формально став дезертиром. У місті Альжирі збільшилось наприкінці минулого тижня напруження, бо всі здавали собі справу, що наближується вирішна розгра. Екстремісти за барикадами візвали жінок, щоб вони — щораз змінюючись — стояли протягом 24-х годин перед барикадами, внеможливлюючи цим воякам перехід до наступу. За пресовими вістками, настрій між людьми за барикадами в місті Альжирі пригнічений, бо вони здають собі справу, що військо не пішло за ними, а залишилось льояльне до де Ґоля. Де Ґоль дістав тисячі листів з заявами солідарности від найвидатніших громадян. Всі три професійні спілки у Франції заповіли на понеділок 1 лютого ц.р. одноденний страйк солідарности з де Ґолем.

Цісар Етіопії перестерігає великі держави проти легковаження малих

Аддіс Абеба. — Імператор Етіопії (Абісинії) Гайле Селяссі звернувся з закликом до великих держав, щоб вони не нараджувалися над міжнародними проблемами потайки, а тримали в курсі справ своїх нарад всі малі держави світу. Гайле Селяссі признав одверто, що серед малих держав панує острах, що великодержави можуть ладнати справи широкого світу на власну руку. Свої завваги Гайле Селяссі зробив в розмові з представником „Н. Й. Таймсу", що його прийняв в своєму палаці в минулу п'ятницю. Найширше етіопський імператор займався справою сусідньої колишньої італійської колонії Сомалі, яка має стати внедовзі самостійною державою. Гайле Селяссі запевнив, що хоч колись Сомалі належала до Етіопії, проте тепер Етіопія не стоятиме на дорозі до самостійности тієї країни і підтримає її внесення на допущення до Об'єднаних Націй. Гайле Селяссі запевнив теж, що отримування допомоги від Москви, Чехословаччини і Югославії ні трохи не вплинуло на зміну приязного становища Етіопії супроти Заходу, зокрема супроти ЗДА, від яких Етіопія дістала разом понад 100 мільйонів долярів.

Мао Тсе-тунґ хоче зректися влади

Токіо. — Японські газети твердять, що „китайський Ленін", 66-річний Мао Тсе-тунґ хоче зректись всіх офіційних становищ в комуно-китайській партії і державі та зайнятися виключно науковою працею, при чому він ніби спеціяліст китайської філології й лінгвістики. В квітні мин. року Мао Тсе-тунг зрікся президентури в комуністичному Китаї та залишився лише першим секретарем комуно-китайської партії. Японські коментатори звертають увагу, що протягом останніх місяців в комуно-китайській пресі майже не пишеться про Мао Тсе-тунга, найпершу особу в тамошній революції, та що в останньому часі щораз численніші замітки говорять тільки про його наукові праці та про успіх його реформи китайської абетки і т. д. Підкреслювання „вчености" Мао Тсе-тунга має підготовити ґрунт для його відходу з активного політичного життя, при чому він мав би залишитись чимсь у роді почесного дорадника комуно-китайської керівної кліки в майбутньому.

В АМЕРИЦІ

● Учениця 4-го року навчання в публічній школі в Розбурґу, Ореґон, Дженіс Войл звернулася з запитом до державного департаменту, чи може вона писати до дітей із того самого віку в СССР та тим способом поглиблювати приязнь між двома країнами. Ця учениця просила про прізвища совєтських школярок. Але її конґресмен Чарлз О. Портер дорадив їй згідно із вказівками асистента секретаря в державному департаменті, що не варто писати до СССР, бо там є цензура і учні не зможуть писати правду.

● Професор хемії в Принстонському університеті д-р Джан Туркевич промовляв на прийнятті в тому університеті і сказав, що нарід в СССР і сам прем'єр Нікіта Хрущов із подивом дивляться на американських вчених, як це він міг ствердити під час своєї подорожі по СССР в 1958 році. Д-р Туркевич говорить по російськи і він сказав був Хрущову, що американці скорше переженуть СССР у продукції ракет, ніж СССР догонить Америку в продукції пшениці.

● З Бонгему, Тексас, повідомляють, що спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн зголосився там як кандидат на конґресмена від тамошньої виборчої округи. Рейбирн працює як конґресмен від 1913-го року.

● 29-го січня кубинці в Ню Йорку відзначували роковини народин кубинського національного героя, визвольника Куби Хосе Марті і складали вінок під його пам'ятником в Центральному Парку. Під час того прийшло до бійки між прихильниками прем'єра Кастра і його противниками і до цілої справи мусіла вмішатися поліція, яка розігнала закукурічених демонстрантів, які себе поранили. 12 осіб заарештовано. Противники Кастра кричали „Комуністи! Безбожні негідняки"! а прихильники вигукували: — „Вбивники! Душогуби"!

У СВІТІ

● Гановерська поліція впала на слід великої злодійсько-обманницької афери, яка триває вже кругло 10 років та грозить скандалом різним американським купцям дорогоцінних архівних матеріялів. З різних німецьких музичних книгозбірень та музеїв викрадано оріґінали композицій найславніших німецьких композиторів і їх листи та продавано американським колекціоністам та м. ін. і Конґресовій Бібліотеці у Вашинґтоні. Вартість отаких тисячів вкрадених рукописів обраховують на 5 мільйонів долярів.

● На суді в Карльсруге, на процесі совєтського шпигуна, кол. морського ляйтенанта Горста Людвіґа, військові фахівці ствердили, що на основі звідомлень і тайних документів, що їх Людвіґ продавав большевикам, большевики могли дуже добре пізнати цілу вишкільну систему на базах НАТО, особливо в Шотляндії і в Америці, як також докладно знати про виряд на тих базах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Дурійка миру

„Мир і добробут" — це гасло Республіканської партії, яке зробило їй добрі послуги у виборах 1956-го року і нібе має служити за прапор також у цьогорічних виборах. Нема сумніву, що воно атракційне для широких верств народу, зокрема для жінок, робітництва, студіюючої молоді та різних ліберальних кол, які, зрештою, не поділяють консерватизму Республіканської партії в соціяльно - економічній політиці. Республіканська адміністрація безумовно має за собою той промовистий аргумент, що від початку 1953-го року і до наших днів Америка не потребувала вести ніякої нової війни, а війну в Кореї припинила. Нинішня американська державна верхівка має рацію, коли старається вибити з рук большевицькій пропаганді мирове гасло, як ніби то совєтський монополь. Внаслідок енергійної контракції американських чинників, зокрема останньої подорожі президента Айзенгавера по світу, трудно вже московським демагогам горлати про „американських паліїв війни" — з таким успіхом, як це робили ще кілька років тому.

Але водночас гасло „мир і добробут" дуже небезпечне, якщо, задивившися в нього, недобачати правди, що ані мир, ані добробут не можуть бути самоціллю, не можуть стати „ультіма раціо", яку слід здобувати за всяку ціну. Бо здобування миру за всяку ціну привело б до зречення з основних ідеалів американської нації, які становлять підвалину національно - політичної філософії Америки, що в свою чергу визначає напрямні закордонної політики. А надмірна закоханість у матеріяльному добробуті невідхильно потягає за собою духову декаденцію, легковажне ставлення до духових вартостей, скривлення всієї духової настанови громадянства.

На двосічність гасла „мир" вказує у своїй передовій статті „Сатардей Івнінг Пост" з 30-го січня ц. р., пригадуючи відому правду, що, при всіх заслугах республіканського уряду в користь миру, ключ до миру знаходиться не в руках Америки, тим паче будь-якої її партії, а в руках Москви. Названий тижневик, що має близько 6 мільйонів накладу, наводить приклади демократичних президентів Вудро Вилсона і Ф. Д. Рузвелта, які також ішли до виборів під гаслом миру, але ходом міжнародних подій змушені були приступити до війни. І американський часопис радить змодифікувати прославлювання заслуг Америки для миру в тому напрямку, щоб безупинно підкреслювати неподільність понять миру та справедливости і непорушність вірности Америки її союзницьким договорам. Найбільші шанси матиме світовий мир тоді, коли кремлівські диктатори усвідомлять, що Америка не боїться війни, — і; навпаки, найбільше загрожуватиме світові війна тоді, коли мирові гасла лунатимуть в Америці так голосно, що можуть викликати у большевиків враження, нібито американці прагнуть миру за всяку ціну.

Мир в устах большевиків означає підкорення комунізмові світу без війни, шляхами „співіснування", підривної роботи, морального розкладу, врешті капітуляції Заходу. Бо, галасуючи про мир, Москва не хоче поступитись ні в одному пункті своєї закордонної політики, не кажучи вже про те, що не хоче звернути ні одного квадратного цаля з велетенських загарбаних нею територій. Який же тривкий мир можливий в ситуації, в якій годі добитися справедливої конструктивної розв'язки будь-котрої проблеми? Який може бути тривкий мир, коли половина світу знаходиться в руках поневолювачів, які не зрікаються своєї програми уярмлення і другої половини світу?! Тому не про мир треба говорити, а щонайбільше про непевне перемир'я, про змагання до справедливого миру та про відкидання такого безвартісного миру, який спирається на капітуляції, на зреченні з засад волі для інших і для себе самих.

Зі страху перед крахом

Виступ Нікіти Хрущова на сесії Верховного Совєту СССР в дні 14 січня ц. р. із поновленням пропозиції загального розброєння і з проєктом скорочення збройних сил, що був негайно й одноголосно прийнятий всіми членами Верховного Совєту, розреклямовано в совєтській пресі і в комуністичній пропаганді у вільному світі як ще один доказ большевицької миролюбности і готовости йти на всякі жертви в тому напрямку, навіть на обмежування самої оборони СССР.

Тим часом вся ця хрущовська готовість до розброєння подиктована цілком іншими причинами, як ті, що їх подавав Хрущов і що їх по-рабськи повторюють на всі лади совєтська преса й совєтофільські пропагандисти у вільному світі. Дійсних причин несподіваної совєтської „миролюбности" треба шукати в дуже глибокій кризі совєтської економіки, зокрема в недовиконанні започаткованого з голосним трубінням про майбутню перемогу Совєтського Союзу теперішнього семирічного пляну.

Згідно з опублікованим недавно у совєтській пресі звідомленням, 7-річний плян за минулий рік у головній його ділянці, а саме в програмі капіталовкладень у розбудову господарства, недовиконано, що з черги не дозволило досягти плянованих успіхів у таких важливих ділянках індустрії, як хемічна, металюрґійна й нафтова. Крім того виявилися великі зриви в сільськогосподарській продукції, зокрема в таких важливих областях, як Казахстан. Тому із страху перед крахом семирічного пляну Москва вдалася до редукції збройних сил, щоб використати витрачувані на їх утримування кошти для збільшення основних капіталовкладень в розбудову господарства.

На економічну причину започаткованого скорочення армії, людський склад якої має бути зменшений на одну третину, значить на 1,200,000 душ, вказують і виконні постанови про переведення цієї демобілізації. Звільнених з армії вояків і офіцерів скеровують головним чином на сибірські землі, для розбудови індустрії, використання велетенських природніх ресурсів Сибіру і на освоєння цілинних земель. З допомогою нового „застрику" робочої сили Москва сподівається надолужити дотеперішнє недовиконання семирічного пляну, поширюючи експлуатацію нафти, природного газу, вугілля, золота і діямантів — значить усього того, що могло б дати потрібні засоби для доповнення недостатніх досі капіталовкладень в розбудову господарства. Як виходить з виконних постанов про демобілізацію, колонізація Сибіру молодим і активним вояцьким елементом мала б бути добровільною. Але ж, якщо врахувати важку ситуацію з можливостями праці в західніх областях Совєтського Союзу, зокрема на Україні, де роботу чоловікам знайти сьогодні важко і де життьові матеріяльні умовини більш обмежені, як на Сибіру, то насправді ця колонізація буде примусовою. Звільнені з армії вояки не матимуть на ділі ніякого вибору, тим більше, що — як обіцяє постанова — на нових землях їх забезпечатимуть вдвоє більшою початковою допомогою на поселення і також мешканням, на яке звичайні поселенці, що живуть у шатрах і касарнях, мусять чекати роками.

БУНТ В АЛЬЖИРІ

Париж. — Якщо можна говорити про прикрі несподіванки у житті Франції, то альжирський бунт справді був несподіванкою. Після деклярації з 16-го вересня м. року про самовизначення альжирців, ген. де Голь „заморозив" всю справу, і в такому пекучому питанні, як альжирське, треба було сподіватися скорше потягнень в іншу сторону: в напрямку поступок повстанцям. Але цього не сталося. Зате група авантурників вирішила, що поступки вже й так завеликі і розпочала бунт з братовбивством та кровопролиттям.

Розуміється, що всі говорять про генерала Массю. Але генерал Массю має до бунту таке саме відношення, як смерть кронпринца Фердинанда до вибуху першої світової війни: це був тільки претекст. Не зважаючи на заморожения справи ген. де Голем, альжирські колоніялісти хочуть відкликання його постави щодо самовизначення. Це виразно заявив Ортіз — перша особа бунту. Він взагалі наговорив дуже багато, включно з вимогою уступлення де Голя, але ні слова не сказав про те, як собі уявляє майбутнє.

І в цьому суть справи. Це не повстання, це бунт певного числа авантурників, які втратили нерви. А нерви втратити в Альжирі можна легко. Вже п'ять років триває війна, яка офіційно називається поліційною акцією. Тим часом пів мільйона війська треба годувати й вивіновувати. Це лягає тягарем на всіх. Але для мешканців Альжиру до всього того долучуються ще небезпеки атентату, засідки, пострілу в спину. Всі хочуть, щоб все це скінчилося. Але покищо тільки накопичують ненависть.

Для мешканців Альжиру вся справа виглядає інакше, як для стороннього глядача. Вчорашні пани ситуації, європейські мешканці Альжиру, все ще вважають арабських мешканців за темних „біко". В цьому — вся історіософія постання і упадку імперій. Тримається сьогодні тільки московська імперія, яка — за характеристикою Тойнбі — спирається на факті, що хоч москалі нещадно винищують поневолені народи, вони ніколи не були расистами. Ванька, „свой парень" з кожним, не завагається сісти з будь-ким за один стіл.

Ген. Массю не є расистом в повному значенні цього слова. Його дружина очолила була рух братання арабських і французьких жінок. Але ні він, ні його дружина не уявляють собі самостійности Альжиру, а тільки допускають такі чи інші реформи в користь альжирок, які все ж „мусять" залишатися в основному служницями. Словом, ген. Массю не допускає можливости, що в рівній грі сил може дійти до поділу влади з арабами.

Гнаний невідомо яким бажанням, він висловився проти політики ген. де Голя, яка покищо залишається тільки на папері. Ясно, що це скандал, коли генерал в активній службі виступає проти голови держави. А вогню до оливи підлив ще факт, що дозволив він собі це сказати якраз німецькому журналістові. Це так, якби американський генерал звірявся із своїми критичними думками стосовно голови держави перед — японцем...

Де Голь вирішив навести порядок, знаючи, що це буде проба сил між ним і крайніми правими Альжиру, які вважають Массю символом тієї частини армії, що прихильно ставиться до радикальної розв'язки всієї проблеми, тобто розв'язки шляхом безоглядної пацифікації. Але Массю — генерал. Це дисциплінований вояк, і він підпорядкувався наказові міністра. Як генерал, він здає собі справу, що колонія не може диктувати метрополії. Адже в Альжирі тільки один мільйон французів проти дев'яти мільйонів арабів. Без метрополії той мільйон не дасть собі ради, коли з метрополією не може дати досі ради з повстанням.

Але не так думають політичні авантурники. Вони думають, що ситуація така сама, як була 13-го травня 1958 року, коли армія була за зміну системи, а цивільна влада вагалася, не маючи точних інструкцій з Парижу. Тепер армія не йде на авантуру, цивільна влада рішила втримати порядок. Де Голь має моральне право і навіть обов'язок перед мільйонами, які голосували за нього — показати силу державного леґального порядку.

Доки цей допис буде вміщений на сторінках „Свободи", повстання можливо скінчиться. Але справа ще не скінчилася. Треба припускати, що ген. де Голь використає цю нагоду, щоб встановити тривкий лад.

Хто бо робить повстання? І Ортіз, і Мартель і інші його провідники; це люди, які були заарештовані в 1957 році під закидом участи в атентаті на ген. Саляна. То була провокація, щоб викликати заворушення, які могли б принести зміну режиму. В тій справі було замішано багато особистостей з метрополії, і тому все було затушоване. Потім прийшов до влади де Голь і, бажаючи за всяку ціну втримати національну єдність, не розкопував старих справ.

У кожній революції авантурники беруть участь, бо це нагода для них виявити себе, нагода щось осягнути. Але після закінчення активного періоду революції їх завжди усувають таким чи іншим способом. Мала своїх авантурників і революція 13-го травня, але їх не усунено. Треба припускати, що ген. де Голь тепер не пропустить нагоди. Він матиме підтримку більшости. Преса вже тепер виразно підкреслює минуле провідників бунту.

Бунт буде швидко зліквідований. Але організації крайніх правих, які зняли колотнечу, спираються на тисячах фармерів - колоністів, які єдину розв'язку вбачають в тактиці „сильної руки". Вони спираються на поважну частину европейців, які не хочуть рівности з арабами. А ті люди мають тільки легку зброю.

Авантурники є і в рядах урядової партії, що має більшість в парламенті. Ось тринадцять послів і сенаторів з альжирської території підписали листа до де Голя з закликом не стріляти на французів, які „хочуть бути і вмерти французами". Ця фраза не має сенсу, але в політичних пристрастях здоровий глузд часто сходить на задні йпляни.

Третьою постаттю бунту є Леґаяр — також посол до парляменту, людина, яка в рядах парляментарної більшости має багато прихильників. Його й інших послів — важко буде покарати, не викликавши замішання серед парляментарної більшости, на якій спирається де Голь.

Не покарати всіх? Це — не було б в стилі де Голя. А знаємо ж, що випадання з стилю найбільша помилка, яку може вчинити провідник. Тоді він втрачає все, весь кредит прихильників і респект противників.

Отже, справа не буде легка. Але вона не має майбутнього, бо між бунтівниками нема ніяких поважних особистостей, що мали б оперття в метрополії. Різні політики, співвідповідальні за бунт так, як у Великій Французькій Революції був, скажімо, Вольтер чи Дідро, не підуть на барикади проти леґального уряду, коли ніяких перспектив не бачать. Скинення де Голя шляхом бунту, рівнозначне з приходом комуністів до влади. А це сьогодні у Франції неможливе.

Це було б хіба можливе, якби де Голь раптом помер. Тоді прийшли б до влади вони — праві авантурники, і їх тоді взяли б під свою керму комуністи. Бо, як казав сам де Голь — Франції загрожують конвульсії шовінізму. А комуністи найкраще потраплять грати на шовінізмі і виграти його для себе.

О. Д-вич

М. Скала-Старицький

БАРСЕЛЬОНСЬКА ТЕМПОРАДА

Еспанію, в деякому відношенні, можна порівняти з Північною Америкою. От хоч би в музично - театральному житті. І в Америці немає ні одного державного театру, і в Еспанії те саме. І в Ню Йорку стоїть прославлена на ввесь світ „Метрополітен-Опера", і в Барсельоні, найбагатшому і найрухливішому еспанському місті, вже близько чотири століття стоїть найбільший в Европі оперовий театр „Гран Театро дель Лісео". І в нюйоркській „Метроопері" і в барсельонському „Лісею" виступали й виступають найвизначніші співаки, диригенти, режисери й мистці світу. Виступав там і Карузо, і Шаляпін, і Єріца, і Де Люка, і Батестіні, і всі світочі музичного та вокального мистецтва. Не маю документальних даних про те, що виступали там Соломея Крушельницька, Менціпський і Мишуґа, але треба думати, що виступали. Та як би воно не було, хочу зафіксувати для історії, що протилежно до американської Метро - Опери на европейській сцені виступали вже з успіхом українські артисти: Мирослав Скала-Старицький (тенор) кількакратно, Іра Маланюк в 1933, Василь Тисяк у 1948 р. і нарешті Євгенія Зарицька цього року з М. С. Старицьким.

Є це театр, який сягає своєю історією другої половини 17-го століття. На протязі того часу горів він аж тричі, але щоразу його відновлювано, відбудовано й удосконалено. В кар'єрі найвидатніших співаків світу він має те саме значення що й нюйоркська Метро - Опера. Театр існує й просперує на таких самих засадах і принципах, що й нюйоркський. Його веде й експлуатує так зване Т-во Прихильників Музично - Театрального Мистецтва, що складається переважно з найбагатших кругів населення Барсельони і цілої Катальонії. Директором театру є анґажована Т-вом особа — абсолютний пан і диктатор театру на протязі свого мандату.

Театр має велику оркестру, хор, балет і кількасот людей технічного персоналу. Заля має 3,500 місць. Ціни квитків, беручи під увагу рівень життя Еспанії, дуже високі: від 60 пезетів до 1,300 і 1,500 — (100 пезетів дорівнюють приблизно 1.60 доляра). Пересічна місячна заробітня платня робітника в Еспанії виносить 4 — 5 тисяч пезет. Отже, театральні вистави доступні тільки найзаможнішій верстві населення, якого в Барсельоні доволі великий відсоток. Вистави в театрі починаються о 9.30 год. вечора, а кінчаються далеко по півночі. Перерви між поодинокими діями дуже довгі, бо, властиво майже вся публіка вечеряє в театральному ресторані. Публіка дуже елеґантна і гарно одягнена. Жінки обов'язково у вечерових сукнях і брильянтах, а мужчини в смокінґах, у найгіршому разі в темних вечерових убраннях.

Атмосфера в залі сальонова. Так і видно, що люди приходять до театру передусім для того, щоб показати себе і зустріти знайомих. Публіка не являється точно, і майже кожна перша дія — це безнастанне ходження по залі, блимання лямпками та запальничками, розмови і протести. Зовсім заспокоюється публіка десь біля півночі, на третю - четверту дію. Але ніхто не скаржиться на такі звичаї, бо еспанці, навіть оті елеґантні, народ живий і галасливий. Правда, переходи поміж фотелями і рядами такі широкі, що ніхто не мусить підноситися з місця, щоб пропустити запізненого сусіда. До того, як я вже сказав, публіка складається переважно з абонованих слухачів, отже кожний напам'ять знає своє місце.

Театр має партер і 6 бальконів. Заля дуже велика, з доброю акустикою, і найменший шепіт чути в найдальшому закутку. Оркестра складається з понад 80 музикантів. Грає дещо заголосно, але це вже вина диригентів, які майже всі без вийнятку роблять з опер пописові симфонічні твори, а не театральні вистави, в яких оркестра має бути тільки складовим, допоміжним засобом виразу. В модерних операх, оркестра щораз більше перебирає на себе зміст і акцію, що й веде до занику властивої великої опери.

В барсельонському „Лісео" не грають покищо модерних оперних творів, але диригенти, що, наприклад, у Парижі диригують Бартоковою „Синьою бородою", не так легко пристосовуються до супровідного Россіні, експресивного й мальовничого Муссорґського або пастелевого Моцарта у „Виведенні з Сераю". Вони молотять щосили руками, а

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ПРИЧИНИ ПЕРЕСЕЛЕННЯ ЗАКЕРЗОНІЯ

У статті з 15-го січня п. з „Українське життя в сучасній Польщі", яка подала нам зміст доповіді Євгена Стахова на засіданні Комісії ВУАН, я прочитав уступ, з змістом якого не можу погодитися. Автор подає, як причину, чому поляки значну частину українців, що лишилися на місцях по переселенні до СССР, примусово виселили весною 1947 р. на західні польські терени — репресії польського уряду за воєнні дії УПА. Подібні твердження часто подибується у статтях в москвофільському тижневику „Карпатска Русь", органі Лемко-Союзу в Новйорсі, мовляв, що лемки були б і досі спокійно сиділи в своїх „хижах", якби не бої УПА з поляками на Лемківщині.

В дійсності причина переселення наших людей в 1947 р. з цілого терену т. зв. Закерсоня була інша. Передусім поляки сподівалися, що наших людей, розсіяних малими групами по чисто польських теренах, можна буде без великого труду засимілювати. До того ж полякам потрібний був людський елемент для заселення колишніх німецьких земель Пруссії і Поморя (цей останній мотив подає також автор доповіді). Доказом того є факт, що довший час по переселенні нашим людям заборонено було вертатися до своїх осель, і навіть під час т. зв. „відлиги" уряд різними способами так утруднював поворот, що досі мало хто зміг вернутися. В цьому видно тенденцію польського уряду в будуччині всі терени т. зв. Закерзоння заселити польським елементом.

Мгр. В. Бучацький

ЩОСЬ, БРАТЕ, ТИ...

Щось, брате, ти
про рушничок завів.
Не життєва, сказать
одверто, тема,
От як би вже роман,
або поема,
Ушкварив би вже
епохальний спів,

Ото б було!
Ну, що ж би,
всяк було...
Отак воно у пісні
зацвіло,
Як склалося.
В осінні темні ночі
Той рушничок попав
мені на очі
В червоно - чорнім
кольорі двійнім
Землі й пожару
туги й перемоги,
Багрець зорі
і чорнота дороги,
Ночей війни, що
вишита на нім,

Його мені
подарувала мати,
Щоб я не смів
ту землю забувати,
Де їв хліб - сіль
і знав солоний піт,
І радощі малі
у отчім домі,
І перші смутки
серцю невідомі
Із багрецем зорі
біля воріт.

І я його, мов долю,
простелив,
Мов юности далекої
відлунок,
Той найдорожчий
матері дарунок
На молодий, грядущих
днів налив,
І ще скажу, тих слів
мені не жаль,
Як ним утрусй —
краще бачу даль.

А. МАЛИШКО

Любомир Винар

СТОРІНКИ ІНТИМНОГО ЖИТТЯ ІВАНА МАЗЕПИ

(Листування Гетьмана з Мотрею Кочубеївною)

(2)

Дуже важно, що, не зважаючи на зовнішні перешкоди — батьки Мотрі і Церква — Мазепа не звульґаризував цієї людської чесноти жадним безвідповідальним вчинком. Він як виходить з листів, освідомлював Мотрю, що через обставини, незалежні від них, вони не можуть ближче зжитися і тому в 1704-му році не затримує її в палаці, а відсилає до батьків. Листи Мазепи являються пам'ятками бароккової культури в Україні, і в XX столітті уважаються дивними. Проте, як влучно завважив проф. Д. Чижевський, „бароккове мистецтво та бароккова поезія зокрема призначені не для іншого часу, а саме для „людей барокка". Чужий для нас стиль бароккової поезії... був для „людини барокка" дійсно зворушливим, захоплював її, промовляв до її естетичного почуття, а через це й до її розуму та серця"[5]).

В першому листі гетьман писав: „Моє серденько, мій квіте рожаной! Сердечне на тоє болію, що надалеко од мене їдеш, а я не могу очиць Твоїх і личка біленького видіти; через сеє письмечко кланлюся і всі члонки цілую любезно". Як виходить з цього листа, гетьман був дуже прив'язаний до Мотрі, одначе відсилає її додому.

Причини цього з'ясовує він у другому листі:

„Моє серденько! Зажурилемся, почувши од дівки таке слово, же В(аша) М(илість) за зле на мене маєш, іже В. М. при собі не задержалем, але одослал додому. Уваж сама, що б з того виросло. Першая, що б твої родичі по всім світі розголосили: же взяв у нас дочку уночі ґвалтом... Другая причина, же, державши В. М. у себе... мусілибисьмо із собою жити так, як малженство каже, а потом прийшло би неблагословеніє од Церкви і клятва, жеби нам з собою не жити... І мні б же чрез тоє В. М. жаль, щоб єсь на-потом на мене не плакала".

Цей лист вказує на вийняткову чесноту гетьмана, який не використовує ситуації і боронить честь Мотрі, без огляду на те, що вона бажає залишитися в його палаці. Цей лист спростовує висновки деяких істориків про „скандал", як також про те, що Мазепа хотів з Мотрею женитися в 1704 - 1705-их роках. Це була чиста любов двох сердець, які, без огляду на різницю віку, зв'язали себе правдивою дружбою і взаємним вирозумінням.

З дальших листів виходить, що Мазепа хотів ще раз зустрітись з Мотрею, яка мусіла дуже страждати та переживати трагедію їхньої дружби. В п'ятому своєму листі гетьман стверджував, що „сама знаєш, як я сердечне, шаленне люблю В. М.; єще нікого на світі не любив так", рівночасно зазначаючи, щоб звірювалася слузі Мелашці, мовляв: „не стережися сї ні в чем, бо єсть вірная В. М. і мені во всім".

З інших листів виходить, що Мотря зазнала багато лиха від своїх батьків, зокрема матері. Про це свідчить восьмий лист Мазепи, в якому він пише: „Тяжко зафрасовалемся, почувши, же тая катувка[6]) не перестає В. М. мучити, яко і вчора тоє учинила... То моя біда, що з В. М. слушного не маю часу о всім переговорити. Больш од жалю не можу писати; тільки тоє якожколвек станеться, я поки жив буду, тебе сердечне любити і зичити всего добра не перестану".

Можна здогадуватися, що Мотря пройшла страшні моральні тортури і з часом погодилася зі своєю долею, як згадував у наступному листі гетьман „одмінилася своєю любовою прежнію ку мні". В цьому же самому листі згадує гетьман про присягу Мотрі, що свідчить про надмірне її прив'язання до Мазепи, мовляв: „Нехай Бог неправдивого карає, а я (тобто Мотря), хочь любишь, хочь не любишь мене, до смерти тебе подлуг слова свого, любити і сердечне кохати не перестану на злость моїм ворогам". Проте, вже в наступному листі Мотря знов же цілим серцем своїм прихилилася до Мазепи. В останньому 12-му листі Мазепа писав: „Моя сердечне коханая Мотренько! Поклін мой оддаю В. М., моє серденько, а при поклоні посилаю В. М. гостинця — книжечку і обручик діяментовій, прошу тоє завдячне приняти, а мене в любві своїй неодмінно ховати, нім — дасть Бог — з ліпшим привітаю".

Вже Пеленський удатно відмітив, що для характеристики Мазепи варто згадати про його бібліофільство — поруч з бзильянтами він передає Мотрі книжку. Взагалі листи Мазепи займають в історії українського листування, зокрема любовного, видне місце[7]). В них удало підкреслив він своєрідну віршову ритміку, внутрішню тоніку — кожний лист можна за стопами представити в формі віршевій, наприклад:

„Спомни тільки на свої слова,
спомни на свою присягу,
спомни на свої рученьки,
которії мені не поєдинокрот
давала,
же мене — хочь будешь за
мною,
хоч не будешь,
до смерти любити обіцяла."

Проте, це все відноситься до естетики і форми віршового мистецтва, якого непоганим майстром був гетьман. Тому слушно підхоплює цей дослідник, що, поруч Мазепи гетьмана, політика і стратега, великого мецената української культури, встає ще Мазепа - поет, і то навіть талановитий поет, а його твори й до сьогодні не втратили своїх „життьових рум'янців".

Ці листи насвітлюють Мазепу, як людину з найніжнішими почуваннями, а заразом подивугідною характерністю. Він не використовує нагоди, в якій може зовсім зблизитися до Мотрі, а відсилає її додому. Листи вказують також на прямолінійність гетьмана — не зважаючи на крайньо несприятливі обставини, він прирікає вічну приязнь і вічну любов Мотрі — любов у найшляхетніших її виявах. Серафічний характер цієї обопільної любови вказує на високі прикмети гетьманського характеру, на його може навіть перенасичений душевний ліризм. Інакше ці справи розуміли пізніші історики, що в цих зносинах дошукувались скандалістики. І напевно донос Кочубея не був наслідком самої лише помсти батька за доньку, або, як необережно пише історик Андрусяк, „Мазепа, що в своєму житті любив не одиноку Мотрю, забув цілком про свої любовні взаємини з нею і в присутності Кочубея й Скоропадського пив за здоров'я своєї „любки" кн. Дольської. — Кочубей рішив помститися на гетьманові за славу своєї дочки й через післанців доніс до Москви про протимосковські наміри Мазепи"[8]).

Характер любови Мазепи і Мотрі був неповторний у їхньому житті а, їх „любовні взаємини" зовсім коректні — і тому Василь Кочубей мусів мотивувати свою зраду ще іншими моментами політичного характеру, як, наприклад, зневірення у відірванні України від Москви і перемогу Мазепи, або навіть пожада гетьманської булави.

В кінці ми хотіли б замітити, що прив'язаність молодої Мотрі до старого гетьмана вказує на його душевну красу, якою вмів він беззастережно з'єднувати собі людей. Без уваги на своєрідну трагіку дружби гетьмана з Мотрею — нам здається, що ця обопільна любов становила в інтимному житті гетьмана одну з найкоштовніших сторінок.

[5] Дмитро Чижевський, „Історія української Літератури", (Ню Йорк, УВАН у США, 1956), ст. 250.

[6] На увазі має матір Мотрі.

[7] Є. Ю. Пеленський, цит. пр., ст. 22.

[8] Д-р Микола Андрусяк, „Історія Козаччини, (Курс викладів), Мюнхен, Філософічна Секція УСГ УВУ, 1946, (циклостиль), ст. 141.

БАРСЕЛЬОНСЬКА ТЕМПОРАДА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

інструментисти кожний хоче дати себе чути. Мало є сьогодні справжніх театральних диригентів, себто таких, які люблять театр і спів, а не тільки оркестру. Це переважно симфоністи, для яких театр є тільки засобом існування, а не справою мистецтва. Таке принаймні я маю враження, виступаючи вже роками на чужих оперових сценах найбільших театрів Західньої Европи.

В Барсельоні були там цього року італійці аж з сімома операми (Тоска, Манон Леско, Богема, Сірано де Бержерак, Сімон Боканеґра, Вільгельм Тель, Ля Сомнамбуля, Лючія ді Лямермур), німці й австрійці теж з сімома (Ля Дольорес, Фіделіо, Виведення з Сераю, Гензель унд Ґретель, Льогенґрін, Трістан і Ізольда, Присмерк Богів) та слов'янсько - міжнародна збиранина з „Борисом Годуновим" Муссорґського.

Принцип анґажування на гостинні виступи співаків у театрі „Лісео" такий: імпресаріо, режисери й диригенти пропонують дирекції театру цілі групи або поодиноких співаків - артистів на відповідні ролі - партії в тих операх, що їх намітила виставити дирекція. Дирекція театру, доволі добре поінформована про кожного виконавця, анґажує або не приймає на виступи даного співака чи співачку. По підписанні контракту, співаки з'їжджаються у призначеному часі в театрі і після першої проби, якщо даний співак чи співачка не подобається дирекції або публіці, прізвище здіймають з афіша, контракт розв'язують. Такі випадки були цього року, і то навіть з дуже відомими співаками. Н а й ч а с т і ш и м и жертвами такої дезапробати бувають тенори, бо на тенорів барсельонська публіка має спеціяльного „зуба". Це, можливо, тому, що Еспанія, а радше Катальонія, видала декілька світової слави тенорів, які прославили її на ввесь світ. А що після смерти останнього „еспанського Карузa" (до речі, його таки ровесника й конкурента) Міґуелі Флети, Еспанія не блистить тенорами, еспанці хочуть доказати всьому світові, що поки Еспанія не має свого великого представника на світових сценах, доти ніякий тенор не пройде у них з признанням. Кажуть, що Дель Монака висвистали кілька років тому в Барсельоні, що Ді Стефана малощо не зняли з афіш по першій виставі. Філіпескі пройшов цього року без особливого признання в такій неймовірно трудній опері як „Вільгель Тель" Россіні, а Таліявіні взагалі без заміту. З жінками під цим оглядом далеко легше. Вони аби тільки були гарні і добре виглядали на сцені. Їх голосами публіка цікавиться менше. Еспанки тільки в ревіях мають своє ім'я як співачки.

Євгенія Зарицька і Міро Скала-Старицький — в опері Мусорґського „Борис Годунов" в ролях Марини і Димітрія.

Темпорада, себто театральний сезон, в „Лісео" триває три місяці: листопад, грудень і січень. В цьогорічній „Темпораді" в Барсельоні брали участь такі визначні співаки, диригенти й режисери як: Рената Тебальді, Джіянна Д' Анджельо, Анна де Кавлієрі, Режін Креспен, Ріта Гор, Гертруде Гроб - Прандль, Мімі Кертсе, Маріо Філіпескі, Рамон Вінай, Феруччіо Таліявіні, Джіянні Раймонді, Міро Скала, Тоні Бляккенгайм, Джусеппе Тадей, Людвік Вебер, Мирослав Чанґаловіч, Крешімір Барановіч, Берислав Клобучар, Вільгельм Льойбнер, Жорж Себастіян, Марія Давидова, Карльо Піччінато, Елізабет Виер, Кальгайнц Габерлянд, Пабльо Сівіль та інші.

Автора цих рядків дирекція заанґажувала на наступний 1960/61 театральний сезон на виступи у Фавсті і Ромео в французьких виставах і доручила посередництво в анґажуванні всіх учасників (співаків, диригентів й режисерів) до французьких вистав у Барсельонській Темпораді на слідуючий сезон.

Пам'яті Митрофорного Протоєрея о. Михайла Козарійчука

І знов невмолима смерть забрала одного з членів нашої Буковинської Громади. 8. січня 1960 року несподівано упокоївся в Бозі в м. Шикаґо наш земляк митрофорний протоєрей о. Михайло Козарійчук на 72-ім році трудолюбивого життя.

Покійний Михайло Козарійчук народився 28-го жовтня 1888 року в селі Звинячка, повіт Заставна, на Буковині. В 1908 році закінчив гімназійні студії в Чернівцях і вступив на Православний Богословський Факультет у Чернівецькім університеті, який закінчив 1912 року. В тім році він одружився і в листопаді 1912 року був висвячений на священика. По висвяченні він почав душпастирську працю в парафіях на Буковині, а коли в 1914 році вибухнула світова війна, пішов на війну як військовий капелян, щоб подавати духовну опіку православним воякам в австрійській армії. На цім важкім і відповідальнім пості перебув 4 роки, до кінця світової війни.

По війні працював як душпастир по парафіях на Буковині аж до часу, коли в 1940 році червона армія зайняла Північну Буковину. Тоді перенісся на Холмщину і там продовжував свою душпастирську працю, та викладав науку релігії в середніх школах у м. Холмі. Під час хуртовини другої світової війни, забраний німцями до Німеччини, виконував свої душпастирські обов'язки по таборах скитальців в Австрії, а звідти прибув з родиною до ЗДА. І тут, в Америці, не занедбував своїх обов'язків, і хоч виконував тяжку фізичну працю, щоб заробити собі на прожиття, то при кожній нагоді й останніми силами намагався коло св. Престолу довершити те діло, яке дав йому виконувати Отець Небесний через сан священства.

І так всюди, де Він працював, на Буковині, чи на Холмщині, по таборах скитальців, чи тут, в Америці, всюди віддавав всю свою душу, ціле своє серце у молитвах перед Престолом Божим, і так перед св. Престолом знайшла його і смерть.

Бл. п. протоєрей Михайло Козарійчук ціле своє життя віддав на добро своєї Православної Церкви і свого Українського Народу, а на чужині цілий час носив в собі велику тугу за Рідними Землями, за своєю рідною прекрасною Буковиною і все жив в надії, що Господь Бог ще допоможе йому вернутися на Зелену Буковину, вільну від окупантів. Та не довелось. Тяжка серцева недуга підривала його здоров'я і 8-го січня ц. р. Покійний перейшов у вічність, залишаючи в тяжкому смутку дружину і доньку в Шикаґо та ближчу і дальшу родину на Буковині.

Нехай американська земля буде Йому легка! І. Н.

22-го січня в Омага, Небраска

Заходом с к о ординованого комітету української кат. парохії, парохіяльної ш к о л и, Відділу УНСоюзу „Карпати" і Тов. СУК Провидіння ім. Митр. Андрея Шептицького влаштовано в церковній домівці свято 22-го Січня. Академію попереджувала св. Божественна Літургія в церкві Успення Пресв. Богородиці в намірені українського народу. Програму відкрито виконанням американського гимну. Після того слідувало вступне слово о. Я. Свищука, який говорив про три нерозлучні принципи, на яких український нарід може базувати свою боротьбу за самостійність. Тими принципами є: Бог Церква і Україна.

Першу частину програми виповнив спів шкільної дітвори, яка вдало відспівала „Ой, у лузі"; упівську пісню „Марш бойків" і „Марш школярів". По хорових точках діти із чуттям виконали ряд деклямацій.

Голова Відділу УНС п. Ал. Продивус виголосив реферат на тему проголошення Соборности Української Держави, та згадав про тих безчисленних героїв, що з честю віддали своє життя на жертівнику Батьківщини.

Тріо пп. Ст. Воробець М., М. Клачинської і Е. Грисьо з їх прегарним репертуаром було правдивою окрасою концерту.

Пан Теодор Ткачишин, що є молодим адептом сольового співу і має вже за собою чимало сольових виступів на американській сцені і телевізії, з чуттям відспівав пісні: „Ой гляну, дивлюся", „Дивлюсь я на небо" і „Ой не шуми луже".

Пані Марія К л а ч и н с ь к а своїм декляматорським хистом полонила до глибини присутніх деклямацією „О, Україно!". Іншу деклямацію виголосив п. м. Гошуляк.

Опісля п. Д. Грисьо (скрипка) разом із учнем сьомої кляси (акордіон) відіграли в'язанку стрілецьких п і с е н ь. Фортепіяновий супровід для всіх пісень і діточих деклямацій спочивав в досвідчених руках п. Ст. Акулової, управительки нашої школи.

На закінчення виступив парохіяльний хор під орудою п. Степанії Акулової. В репертуар входили пісні „Як з Бережан до кадри" і „Ми гайдамаки". Програмою дуже вдало керував п. А. Сокальський. Святочний концерт закінчено відспіванням українського національного гимну, а о. Я. Свищук в імені координаційного комітету подякував присутнім за численну участь, підчеркуючи заслуги п. Ст. Акулової в підготуванні мистецької програми.

В. Воробець

Вистава п'єси „Святий Вечір" у Шикаґо

10. січня ц. р., в год. 4-ій по пол. відіграв діточий театральний гурток Рідної Школи при православному Соборі св. Володимира в Шикаґо під режисурою п. Лідії Вдовиченко п'єсу в 2 діях „Святий Вечір".

П'єсу написав п. Марцинюк, — голова Батьківського Комітету. Вона оригінальна. Діти сидять із дідусем при Святій Вечері, а дідусь розповідає про Різдво Христове. Містерія Святої Ночі проходить як живий образ на другому пляні сцени. Чудові картини, пастушки, ангели, св. Родина, царі, колядники при вертепі захоплювали присутніх укладом і грою дітей та дідусем. Дідуся відіграв п. Марко Ромен з „Нової Сцени", а дітьми були: Лідія Борачук, Ірина Шиманів, Астріда Чернявська, Петро Бойко, Ніна Маллок, Івась Іващенко, Андрій Врублівський, Анатолій Журба, Михайло Лінняк, Александер Момотюк, Андрій Кушнір, Юрій Марцинюк, Галина Гричук, Анна Лінак та Ніна Шиманів.

Всі вони грали гарно, наче справжні артисти. Колядники Володимир Марцинюк, Анатолій Кушнір, Журба та Іващук г а р н о відколядували кілька коляд. Ролю Лесі, замериканізованої дівчинки, добре відіграла Ірина Шиманів. Заслуговує на признання для невтомимої пані Лідії Вдовиченко, та п. Марцинюка. Всі присутні діти одержали від ангела з України даруночки, а було їх 200. За них належиться подяка Парафіяльній Раді.

Антін Вартовий

● До Севіллі в Еспанії прибув з Домініканської Республіки в Америці колишній арґентинський диктатор Хуан Перон. Він приїхав в товаристві 5-х мужчин і 2-х жінок та заявив, що має до полагодження в Европі „приватні справи" та що м. ін. кілька місяців задля свого здоров'я переведе в Швайцарії, після чого ніби має вернутись назад до Домініканської Республіки. Противники Перона переконані, що власті Домініканської Республіки „порадили" йому виїхати, щоб спекатися такого неприємного і невигідного „політичного еміґранта".

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну д о п л а т у до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „В е с е л к а", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 15

М. Процик, Рочестер	$ 15.00	І. Вовчук, Л. Айл. Сіті	2.00
С. Вацяк, Шикаґо	10.00	В. Мисик, Бруклин	2.00
Т. Шляпак, Бруклин	10.00	Л. Негребецький, Нюарк	2.00
Поручник амер. армії		С. Хомяк, Дітройт	2.00
Г. Стефанів, Филаделфія	10.00	С. Панкевич, Сіл. Спрінґс	2.00
І. Савчин, Фила	10.00	О. Шараневич, Карнеґі	2.00
Д-р О. Орищкевич, Бруклин	10.00	В. Л. Тоффілд	2.00
Д-р О. Меншега, Міннеап.	5.00	А. Басараб, Бейон	2.00
Н. Шот, Перт Амбой	5.00	А. Кавшан, Антл. Сіті	2.00
І. Долішний, Йонкерс	5.00	М. Слюзар, Бруклин	2.00
А. Кудрик, Йонкерс	5.00	Т. Стеценко, Шикаґо	2.00
С. Дикун, Бренфорд	5.00	І. Кінаш, Когоез	2.00
В. Іващук, Дес Плейнс	5.00	М. Івашок, Балтімор	2.00
І. Дідоха, Нюарк	5.00	Г. Захарійчук, Олифант	2.00
В. і Е. Марців, Бурґестави	5.00	Г. Костик, Олифант	1.00
М. Токаревич, Шикаґо	5.00	С. Зелінський, Олифант	1.00
А. Чопик, Бостон	5.00	Т. Мороз, Олифант	1.00
Д. Петренко, Сан Франц.	5.00	А. Тарас, Олифант	1.00
М. Федун, Кейп Мей	5.00	К. Білон, Карнеґі	1.00
Р. Пеленський, Фила.	4.00	І. Васильченко, Міннеап.	1.00
Й. Кошабала, Клифтон	3.40	А. Гончаренко, Мт. Вернон	1.00
А. Ґулька, Нюарк	3.00	Т. Паук, Бруклин	1.00
М. Ратушний, Ґарфілд	3.00	М. Маґдій, Форд Сіті	1.00
В. Сковрон, Роял Овк	3.00	О. Юр, Фила.	1.00
В. Тихон, Ст. Пол	3.00	І. Кундич, Вайнленд	1.00
Т. Залеський, Торонто	3.00	Н. Боровський, Нюбурґ	1.00
П. Машталяр, Торонто	3.00	А. Литвинець, Вунсакет	1.00
І. Жиґа, Лейквуд	3.00	П. Кунка, Бруклин	1.00
І. Гідей, Ню Йорк	3.00	І. Панков, Мт. Ефрейм	1.00
Г. Косовський, Вілмінґт.	3.00	М. Чолій, Нюарк	1.00
О. Колтунюк, Денвер	3.00	М. Войтович, Толідо	1.00
Т. Цар, Ірвінґтон	3.00	С. Хомин, Боффало	1.00
Т. Тимінський, Ковтесвіл	3.00	Г. Василів, Шикаґо	1.00
М. Солощинка, Міннеапол.	3.00	О. Карпяк, Міннеаполіс	1.00
Т. Калмук, Парма	3.00	Г. Чермак, Ембридж	1.00
В. Палідвор, Ню Йорк	2.00	І. Патуляк, Джерзі Сіті	1.00
Н. Чорнописький, Н. Бріт.	2.00	Т. Дзюбіна, Ансонія	1.00
Ю. Шеремета, Томастон	2.00	К. Катулька, Левітовн	1.00
О. Радиш, Шикаґо	2.00	П. Чопек, Мілвіл	1.00
Н. Зопко, Бікон Фолс	2.00	Н. Черлінка, Сан. Франц.	1.00
Ц. Глаткий, Шикаґо	2.00	О. Цюк, Фила.	1.00
І. Карашівський, Гартф.	2.00	О. Коршовський, Ріґо Парк	1.00
Ц. Корженівський, Пітсв.	2.00	М. Флис, Потакет	1.00
Ф. Ґулька, Пассейк	2.00	С. Маґдзяк, Лівонія	1.00
В. Матвіяс, Алендейл	2.00	Н. Бібель, Бедфорд	1.00
Ю. Ватаманюк, Шикаґо	2.00	Н. Бурка, Линдора	1.00
Ю. Монастирський, Дітр.	2.00	Г. Ясінський, Дірборн	1.00
І. Солтис, Дітройт	2.00	М. Денько, Росфорд	1.00
Д-р А. Базар, Торонто	2.00	Е. Орлян, Джерзі Сіті	1.00
К. Малайчук, Ст. Пол	2.00	С. Матичин, Дітройт	1.00
В. Мандюк, Нюарк	2.00	Н. Саварин, Едмонтон	1.00
М. Гапій, Джемейка Пл.	2.00	І. Лукащук, Патерсон	1.00
П. Бойчук, Савона	2.00	В. Сидор, Рачестер	1.00
А. Боровицька, Фила.	2.00	С. Ковальчук, Назарет	1.00
Р. Коропецький, Віґокен	2.00	І. Коваль, Бріджтон	1.00
Г. Філь, Дітройт	2.00	С. Гаврищук, Елизабет	1.00
В. Іванишин, Бейон	2.00	А. Шафранська, Матапан	1.00
Н. Мороз, Бруклин	2.00	М. Гринків, Дітройт	1.00
М. Мандибур, Ґротон	2.00	А. Залевський, Флошінґ	1.00
С. Дзубатий, Ірвінґтон	2.00	А. Прокофіїв, Торонто	1.00
М. Романишин, Мейфілд	2.00	О. Потульницький, Скрак.	1.00
А. Угрин, Парма	2.00	В. Машло, Монтреал	1.00
Ф. Медик, Пассейк	2.00		
М. Ляшенко, Шикаґо	2.00	Разом	314.40
В. Воркевич, Тіммінс	2.00	Попередньо зібрано	3,923.61
В. Осадчук, Нюмаркет	2.00		
С. Тимків, Флошінґ	2.00	Р а з о м	4,238.01

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЗДА...

(Закінчення зі стор. 1-шої)

ми також не цілком підготовані. Це не значить, що ми не можемо до неї підготовитись, але на це потрібно більше часу, як і готовости до компромісу. Конґресу бажаємо, але цілі не можемо встановити.

Інж. А. Гудовський (Демократичне Об'єднання Бувших Репресованих Совєтами): Як плянується якась акція, повинна бути з'ясована мета. — Для приклаку, як інженер має якусь ідею, вона матиме вартість тільки тоді, як буде сконкретизована у відповідному реальному пляні. Ми знаємо наш стан і могли б навіть точно підрахувати все, що з таким Конґресом зв'язане, включно з кількістю делеґатів. Тепер ситуація така, що Конґрес не має багато виглядів на успіх. Ліпше було б, якщо б ми всі відповідно піддержали запляноваиий на 1961-ий рік конґрес українських науковців. Якщо нам залежить на маніфестації перед світом, Український Державний Центр в екзилі є вже готовою базою для таких маніфестацій, якщоб ми хотіли його використати. Замість витрачати гроші на Конґрес, зібрати їх і видати за них кілька англомовних книг про Україну.

Микола Лебедь (Закордонне Представництво Української Головної Визвольної Ради): По-перше — заля нарад не опалена. КУК в своїх ініціятивних заходах поставив дві виразні точки: (1) завершення консолідації і (2) скликання Світового Конґресу. Так, в такому порядку треба справу розглядати і вирішувати. Справа була б полегшена, якщоб використати і поширити базу ПАУК. Проте, ПАУК практично не існує, бо КУК у ній не бере участи. Тим часом, якщоб до ПАУК долучити ще представництва українців Европи і Австралії, був би готовий світовий центр. Чи Конґрес має бути маніфестацією суспільною чи політичною? Не уявляє собі поділу тих справ, бо вони серед еміґрації по своїй суті неподільні. Про Конґрес можна б говорити щойно розв'язавши справу консолідації. Крім того, час і міжнародна ситуація під цю пору ще найменше надаються на таку маніфестацію, якою мав би бути Конґрес. Для такої цілі ліпше було б заждати на відповідніший час. Правно-законних проблем не буде. Справа Конґресу трудна і скомплікована, але не безнадійна. Преса своїми перебільшеними повідомленнями плутає справу. Було б добре, якби не було точних звідомлень про наради в Торонті, а тільки офіційний кінцевий комунікат про їх вислід.

Яросмав Гайвас (Орг. Державн. Відродж. України): — Всі згадують, що справа Світового Конґресу не є нова і це плутає, але на ділі вона є нова, бо ведеться в цілком новій ситуації і обставинах. Вважає, що справу видвигнула сама життьова конечність. Всі відчувають потребу об'єднання на вищому рівні. Хтось видвигнув ініціятиву — честь йому за це. Могли бути деякі помилки в дотеперішніх заходах, але помилок не робить тільки той, хто взагалі нічого не робить. Не погоджується з думкою п. Лебедя, що консолідація повинна бути першою точкою нарад, бо тоді вона була б і останньою. Рацію має в своїх твердженнях проф. Ів. Вовчук про суспільний характер Конґресу. Усі бачимо, як занепадає наше суспільне життя і не можемо пропустити жадної нагоди і можливости, щоб його піднести, оживити. Вже для тієї мети варто б скликати Конґрес, що сам по собі був би і великою політичною акцією. Справа дуже тяжка, може у нас найтяжча, але саме і тому варто за неї взятись. Великі речі завжди вдаються краще ніж малі („Правда Миколо?" — це до п. М. Лебедя), бо малі справи нікого не поривають. Жінки відбули успішно свій Конґрес, студенти вже і літак замовили на свій світовий конґрес. Невже ж не міг би пощастити і плянований? Справа велика і має вигляди на успіх, якщо не зплутаємось у внутрішніх суперечностях. Вони для нас становлять той „пень", за який можна зачепитись та безнадійно просидіти „цілий день". (В дальшому дискутант прочитав офіціяльну заяву ОДВУ про позитивне відношення до плянованого Конґресу).

Д-р Євген Приходько (голова УНДС і голова представництва УНРади в ЗДА): — Справа Світового Конґресу не нова. Кілька років тому пробував подібну ідею „продати" українцям в Америці голова Виконного Органу УНРади п. Микола Лівицький, але не пощастило. Тепер „продає" її КУК. Практично може б і пощастило Конґрес скликати і відбути, але дотеперішні Конґреси (жіночий, інженерів) доказують, що їх результати залишаються тільки на папері без практичного значення і вартости. Тим не менше можна б при добрій волі та відповідній підготові багато досягнути, але на це потрібно більше часу. Його організація піддержує ідею Конґресу, але вважає, що справа ще не дозріла. Радить продовжувати заходи, але не поспішати із самим Конґресом.

Д-р Роман Сухий (голова Союзу Українців Католиків „Провидіння") відчитує заяву, в якій стверджує, що Конґрес повинен відбутись в країні, яка найбільше заступає справу визволення поневолених народів і без творення якогось нового репрезентативного тіла.

П-ні Олена Лотоцька (голова Союзу Українок Америки), базуючись на успіхах Жіночого Конґресу, ентузіястично піддержує ініціятиву і думку Світового Конґресу Вільних Українців.

Вол. Різник (ОДВУ) прилучується та піддержує думки п. Гайваса.

Адв. Юрій Волинець (Українські Американські Ветерани і Т-во Українських Професоналістів) радить дбайливо перевірити правно-законну сторінку такого Конґресу.

Крім згаданих, в нарадах ще взяли участь та висловлювали свої думки: Антін Батюк (голова Українського Робітничого Союзу), М. Фурда (Головна Управа Спілки Української Молоді Америки), Л. Чудовський (ОДУМ), ред. Василь Мудрий (УККА), п. Кулик (ДОБРУС) і ред. А. Драган. Кінцеві вияснення і підсумки дав голова зборів п. Д. Галичин.

Від 1-го лютого обов'язують збільшені поштові оплати від пакунків

Вашингтон. — Поштовий уряд повідомив, що від 1-го лютого треба буде більше платити за пересилку поштою пакунків. Це збільшення становить аж 17,1 відсотка, і за пересилку 4-фунтового пакунка в тому самому місті треба буде заплатити не 23, а 28 центів. Це збільшення оплат відноситься також до всіх пачок 4-ої кляси (каталоги і тим подібний матеріял, якщо він важить більше як 16 унцій і має більше як 24 сторінки). Це збільшення зарядила Міжстейтова Торговельна Комісія, яка рішає про оплати від пакунків і посилок 4-ої кляси. Про оплати посилок інших кляс рішає Конґрес. Поштовий уряд річно доплачував до пересилки пакунків коло 88 мільйонів долярів. Оплати від пакунків не були збільшувані від 1953-го року.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ЧЕСТЕР, Па. — Річні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Від. 388, відбудуться в неділю, 7-го лютого 1960 р., в год. 2-ій по пол., в УНДомі — 4 Ворд вул. Проситься всіх членів прийти на ці Збори, щоб вислухати звітів урядовців і Контр. Комісії за минулий рік та вибрати нову Управу на 1960 рік. Крім цього, є ще інші важливі справи до полагодження. — О. Мицих, пред., В. Паньків, кас., Є. Воловняк, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Товариство „Українська Січ", Відд. 39, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 7-го лютого 1960 р., в год. 3-ій по пол. Збирання вкладок — в суботу, 6-го лютого, від год. 7-10 веч. і в неділю, 7-го лютаго, від год. 12-3 по пол. — Рівночасно повідомляється, що на Річних Загальних Зборах в дні 17-го січня, вибрано нову Управу в такому складі: предсідник — О. Шмокалюк; заст. предс. — В. Жмур; рек. секр. — В. Ревюк; заст. рек. секр. — М. Зарічний; фін. секр. — І. Пиндус; заст. фін. секр. — М. Проскуренко; касир — І. Пігуляк; заст. кас. — І. Каменюк. Опікуни хворих — С. Монастирський, А. Ваґа й Анна Костишин; дверник — Т. Луцишин; прапорщики — В. Гриник, С. Монастирський; делеґати до місц. Відд. УККА — А. Динька, І. Козуб; директори до УНДому — І. Каменюк, П. Вашуцький; Контр. Комісія — М. Клюсик, С. Грицик, П. Вашуцький. Проситься членство і нововибрану Управу обов'язково прибути на місячні Збори, з огляду на важливість деяких справ. — Управа.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Посмертна згадка

Василь ҐАРБОВСЬКИЙ, довголітній член і контролер Б-ва св. Володимира, Відд. 65 УНСоюзу в Елизабеті, Н. Дж., помер 1-го січня 1960 р., на 69-му році свого життя. Покійний народився 1891 р. в селі Глобозов, пов. Лісько, Зах. Україна. До Б-ва св. Володимира і УНСоюзу вступив 1919 року. Полишив у смутку сина Михайла, 2 замужні доньки: Марію і Лідію та 9 внуків. Похорон відбувся 5-го січня 1960 р., з дому жалоби до української греко-кат. церкви св. Володимира, де Покійний був тростістом, а опісля на цвинтар St. Gertrude в Woodbridge, N. J., при участи Родини, Знайомих та Членів Б-ва св. Володимира. — В. Й. П.!

А. Смит, секр.

ТАРЗАН, ч. 4,398. В'язень.

Тарзан думав відвідати людей над озером, але розмова з „Джорджем Рокі" зробила на ньому сильне враження.

Нагло його щось штовхнуло, і перевірити терен, де він зустрів незнайомого...

І незабаром він почув глухий стогін... Перед ним була інша людина, катована і

розіп'ята на двох бамбусових деревах!